

Brüssel, 16.10.2024
COM(2024) 458 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

**vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määruse (EL) 2019/880
(mis käsitleb kultuuriväärtuste sissetoomist ja importi) artikli 14 lõikele 3 (28. juuni
2023–29. juuni 2024)**

Sisukord

1.	SISSEJUHATUS.....	3
2.	SEATUD EESMÄRGID	4
3.	PROJEKTI ÜLESEHITUS JA PLANEERIMINE	5
1.	etapp – põhimõtete väljatöötamine.	5
2.	etapp – süsteemi arendamine.....	5
3.	etapp – kasutuselevõtt ja toimimine.....	5
4.	EDUSAMMUDE ÜLEVAADE.....	5
	Projekti arendamine	5
	Metoodika: ICG-süsteemi rakendamisel kasutatav lähenemisviis.....	6
	Üldtasandi planeerimine	7
	Muudatuste taotlemine	7
	Koostoime väliste osalejatega	8
	Sisekoostöö	8
	Koostöö kultuuriväärtuste digiteerimise projektirühmaga.....	8
5.	VIIVITUSI PÕHJUSTAVAD RISKID.....	9
	Risk 1 – töötajate jaotus.....	9
	Riskimaandamise meetmed	10
6.	JÄRELDUSED	10
	I LISA. MITMEAASTANE STRATEEGILINE PLANEERIMINE	11
	II LISA. PROJEKTI PÕHIETAPID JA OLULISTE VAHE-EESMÄRKIDE AJAKAVA.....	13

SÕNASTIK

Projektkirjeldus	Dokument, milles esitatakse IT-projekti põhjendus ja määratakse kindlaks vajalik eelarve.
Visioonidokument	Visioonidokumendis käsitletakse üksikasjalikumalt projektkirjelduses esitatud eeldusi. Selles dokumenteeritakse süsteemi omaniku ja süsteemi tarnija partnerlus ning arusaam süsteemist dokumendi koostamise ajal.
Projekti kavand	Projekti kavand asendab visioonidokumendi vastavalt komisjoni PM2/Agile-metoodikale. Selles dokumenteeritakse süsteemi omaniku ja süsteemi tarnija partnerlus ning arusaam süsteemist dokumendi koostamise ajal.
ICG-süsteem	Kultuuriväärtuste impordi süsteem (<i>Import of Cultural Goods system</i>) – kultuuriväärtuste impordi keskne elektrooniline süsteem.
TRACES	Kaubanduse kontrolli- ja ekspertsüsteem – Euroopa Komisjoni mitmekeelne veebiplatvorm sanitaar- ja fütosanitaarsertifikaatide väljastamiseks. See majutab ka ICG-süsteemi.
EU CSW-CERTEX	ELi tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond – sertifikaate käsitlev teabevahetus.
Mitmeaastane finantsraamistik	Mitmeaastane finantsraamistik – ELi pikaajaline eelarve aastateks 2021–2027.
BPM	Tegevusprotsesside mudel (<i>Business Process Model</i>) – rakendustasandi tegevusprotsesside mudel kirjeldab rakenduse kogu tegevusprotsessi ja teabevoogu ning täiendab süsteemikirjelduse etapis loodud süsteemi tegevusprotsesside mudelit, et võtta arvesse rakenduse enda vajadusi.
BAC-dokument	Tegevuse vastuvõetavuse kriteeriume käsitlev dokument „Business Acceptance Criteria“ (BAC).
PQTM	Aja- ja ressursipõhine (<i>Proximity Quoted Times and Means</i>).

1. SISSEJUHATUS

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määruse (EL) 2019/880¹ (mis käsitleb kultuuriväärtuste sissetoomist ja importi) (edaspidi „määrus“) eesmärk on hoida ära ebaseaduslikku kauplemist kultuuriväärtustega, eelkõige juhul, kui selline kauplemine aitab rahastada terroristlikku tegevust, ning keelata kolmandatest riikidest ebaseaduslikult eksporditud kultuuriväärtuste import liidu tolliterritooriumile.

Määrusega on kehtestatud kohustus esitada teatavate eriti ohustatud kultuuriväärtuste (nimelt arheoloogiliste leidude ja mälestistest eraldatud elementide) impordi korral impordilitsentsid ja muude vähem ohustatuks peetavate kultuuriväärtuste puhul importija deklaratsioonid ning sellega tagatakse, et liitu importimisel kohaldatakse nende suhtes ühtset kontrolli. Neist dokumendinõuetest on vabastatud teatav erikasutuseks (hariduslikul, teaduslikul või uurimistööga seotud eesmärgil) ettenähtud kultuuriväärtuste import.

Importijate kohustus hankida impordilitsents või koostada ja esitada tollile importija deklaratsioon hakkab kehtima alles siis, kui keskne elektrooniline süsteem (ICG-süsteem) saab töövalmis.

ICG-süsteem ei ole ette nähtud mitte üksnes ettevõtjatele formaalsuste täitmiseks, vaid ka teabe säilitamiseks ja vahetamiseks määruse rakendamise eest vastutavate liikmesriikide ametiasutuste (toll ja kultuuriasutused) vahel.

ICG-süsteemi toimimine sõltub määrusega (EL) 2022/2399² loodud Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtsest teeninduskeskkonnast, mis tagab ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna sertifikaate käsitleva teabe vahetamise süsteemi (EU CSW-CERTEX) toimimise õigusliku aluse.

EU CSW-CERTEX on ELi ühtse teeninduskeskkonna keskne komponent ja komisjon on selle välja töötanud, et siduda riiklikud tollivaldkonna ühtsed teeninduskeskkonnad liidu süsteemide või andmebaasidega, mille abil hallatakse tolliväliseid nõudeid, nii et kõik asjaomased asutused pääseksid juurde asjakohastele andmetele ja saaksid piirikontrolli valdkonnas lihtsamini koostööd teha.

Komisjon peab iga 12 kuu tagant alates määruse jõustumisest kuni ICG-süsteemi töövalmis saamiseni esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande selle elektroonilise süsteemi loomisel tehtud edusammude kohta.

Komisjoni esimeses iga-aastases eduaruandes³ kirjeldati komisjoni talituste tegevust esimesel aastal pärast määruse jõustumist, nimelt: a) ettevalmistusi vajalike rakendussätete vastuvõtmiseks ja b) konsultatsioone, mida on peetud liikmesriikidega kultuuriväärtustega seotud tolliküsimuste eksperdirühma ja kultuuriväärtuste impordi projektirühma kaudu.

Komisjoni teises iga-aastases eduaruandes⁴ tutvustati komisjoni rakendusmääruse (EL) 2021/1079⁵ vastuvõtmisel tehtud edusamme, samuti ICG-projekti 1. etapi (põhimõtete

¹ ELT L 151, 7.6.2019, lk 1–14.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. novembri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2399, millega luuakse Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond ja muudetakse määrust (EL) nr 952/2013 (ELT L 317, 9.12.2022, lk 1–23).

³ [COM\(2020\) 342 final](#).

⁴ [COM \(2021\) 358 final](#).

väljatöötamine) käivitamist, selleks loodud projektirühma tehtud tööd ning ICG-projekti jaoks projektkirjelduse ja visioonidokumendi koostamise edenemist.

Komisjoni kolmas iga-aastane eduaruanne⁶ hõlmas ICG-süsteemi tegevusprotsesside mudelite paketi esimese versiooni lõplikku valmimist, tegevuse vastuvõetavuse kriteeriumide (BAC) dokumendi lõplikku vormistamist ning kasutajalugude loomist ja nende vastavusse viimist BAC-dokumendiga, kontrollides teavet, mida arendajad vajavad nõuete täitmiseks vajalike funktsioonide hindamiseks ja rakendamiseks.

Komisjoni neljas iga-aastane eduaruanne⁷ hõlmas järgmist:

- a) ICG-süsteemi arendamise algus, st esimesed siseversioonid, mis hõlmasid üldist funktsionaalset taristut ning põhitöövoogusid;
- b) põhifunktsioonide laiendamine täieliku süsteemihalduse võimekuse saavutamiseks ning uute funktsionaalsete põhimõtete, nt edasise impordi jaoks impordilitsentsi saamise lihtsustatud korra kindlaksmääramine; mitut eset hõlmava impordilitsentsi taotlemine, litsentsitaotluste osadeks jagamine; või ICG-süsteemi kolmandate riikide õigusaktide andmekogu funktsioon (raamatukogu);
- c) EU CSW-CERTEXi integreerimisega seotud projektitegevuse alustamine, et impordilitsentsid või importija deklaratsioonid oleksid tollile EU CSW-CERTEXi kaudu kättesaadavad.

Käesolevas viiendas iga-aastases eduaruandes käsitletakse ajavahemikku 2023. aasta juulist 2024. aasta juunini. **See on viimane aruanne enne ICG-süsteemi töövalmis saamist 2025. aasta teises kvartalis.** Täielikkuse huvides on lühidalt mainitud ka seatud eesmärged, projekti ülesehitust ja planeerimist, mida on üksikasjalikult kirjeldatud varasemates eduaruannetes. Aruande kokkuvõttes antakse üldine hinnang tehtud edusammudele ja tuvastatud riskidele, mis võivad põhjustada viivitusi.

2. SEATUD EESMÄRGID

ICG-süsteem peab olema töövalmis hiljemalt 28. juuniks 2025, kuna sel kuupäeval jõustub kõikide ettevõtjate jaoks kohustus hankida selle elektroonilise süsteemi kaudu impordilitsents või esitada tollile importija deklaratsioon, et ettevõtjad saaksid teatavatesse kategooriatesse kuuluvaid kultuuriväärtusi seaduslikult liitu importida⁸.

Projekt on praegu kolmandas etapis, kuna enamik arendustöödest on lõpule viidud ja ICG-süsteemi ühendamine EU-CSW CERTEXiga on edenenu. Samal ajal korraldatakse koolitusi, et tutvustada liikmesriikide ametiasutustele ICG-süsteemi tööfunktsioone.

Kultuuriväärtuste impordi projekti üksikasjalik kavandamine on ette nähtud ka elektroonilise tolli mitmeaastase strateegiakava 2023. aasta uuenduses⁹ (MASP-C 2023. aasta uuendus

⁵ Komisjoni 24. juuni 2021. aasta rakendusmäärus (EL) 2021/1079, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/880 (mis käsitleb kultuuriväärtuste sissetoomist ja importi) teatavate sätete üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT L 234, 2.7.2021, lk 67).

⁶ [COM\(2022\) 580 final](#).

⁷ [COM\(2023\) 758 final](#).

⁸ Määruses on „import“ määratletud kui kultuuriväärtuste suunamine järgmistele tolliprotseduuridele: vabasse ringlusse lubamine; ladustamine tolliladudes või vabatsoonides; ajutine import ning lõppkasutus, sealhulgas seestöötlemine.

⁹ https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/electronic-customs_en ja MASP-C 2. lisa.

v1.0). Käesoleva aruande I lisa on esitatud MASP-C 2023. aasta uuenduse väljavõtte kultuuriväärtuste impordi projekti kavandamisest (tabel 1 – konsolideeritud toimik 1.18 „Kultuuriväärtuste digiteerimine“) ning MASP-C konsolideeritud toimiku 1.13 väljavõtte EU CSW-CERTEXi 2023. aasta uuenduse kavandamisest (tabel 2).

3. PROJEKTI ÜLESEHITUS JA PLANEERIMINE

Nagu esimeses iga-aastases eduaruandes tehtud analüüsis selgitati, põhineb projekti ülesehitus MASP-C 2023. aasta uuenduses ja selle lisades esitatud meetodikal, sealhulgas juhtimisskeemil, ELi tolliprotsesside modelleerimise poliitikal ja IT-strateegial. II lisa on esitatud põhjalik tegevuskava, mis sisaldab projekti peamisi etappe ja olulisi vahe-eesmärke.

Kuigi projekt edeneb samal ajal mitmel tasandil, võib selle tinglikult jagada kolme põhietappi.

1. etapp – põhimõtete väljatöötamine. Kõigepealt koostatakse projektikirjeldus, milles esitatakse projekti põhjendus ja määratakse kindlaks vajalik eelarve. Lisaks luuakse 3. tasand (kasutusnõuded – tegevusprotsesside mudelid (BPM)) ja 4. tasand (funktsionaalsed nõuded – tegevusprotsesside mudelid (BPM)). Seejärel koostatakse visioonidokument, milles esitatakse üksikasjalikum teave projekti ülesehituse, maksumuse, aja ja riski kohta, samuti vahe-eesmärkide, tulemuste ja projektikorralduse teave.

2. etapp – süsteemi arendamine. Rakendusakti sätetele tuginedes töötatakse välja süsteemi kasutajanõuded ja funktsionaalsed kirjeldused ning süsteemiarhitektuuri tehniline kirjeldus.

Kui süsteemi projektis on põhimõtted paika pandud ning tabelis 1 loetletud tulemused ehk 1. ja 3. vahe-eesmärk (vt I lisa) on saavutatud, algab põhjalikum töö ning rakenduse ja teenuse kirjeldustes ning tehnilises süsteemikirjelduses (projektikirjeldusest ja visioonidokumendist konkreetsemad dokumendid) keskendutakse rohkem tehnilistele aspektidele. ICG integreeritakse olemasoleva süsteemi TRACESi platvormi ja seetõttu kasutatakse selles olemasolevaid tehnilisi kirjeldusi, ülesehitust, sõnumeid ja liideseid teataval määral uuesti.

3. etapp – kasutuselevõtt ja toimimine. Algab tegelik IT arendusetapp (ehitusetapp), millele järgneb üleminekuetapp, mille käigus võetakse ICG-süsteemi varased versioonid järk-järgult eri kasutajarühmade jaoks kasutusele ja tehakse katsed tagamaks, et ettevõtjad ja pädevad asutused on 28. juuniks 2025 võimelised süsteemi kasutama ja saanud selleks hea väljaõppe. Järgneb kuuekuuline järelhooldusperiood, mille jooksul süsteemi viimistletakse, et see vastaks tegevusvajadustele, mis võivad ilmuda alles pärast IT-süsteemi kasutamise kohustuslikuks muutumist, ning et tagada süsteemi sujuv toimimine.

Kuna ICG-süsteem ühendatakse EU CSW-CERTEXi kaudu liikmesriikide tollisüsteemidega, tuleb selle tegevuse puhul teha vastavuskatseid. Kuigi ühendamise kuupäevana oli algselt ette nähtud 3. märts 2025, on komisjon valmistanud ette ELi tollivaldkonna ühtset teeninduskeskkonda (SWE-C) käsitleva määruse muudatuse, et viia kohaldamise alguse kuupäev kooskõlla määruse (EL) 2019/880 omaga, st hiljemalt 28. juuni 2025.

4. EDUSAMMUDE ÜLEVAADE

Projekti arendamine

Aruandeperioodil on ICG-süsteemi arendamisel ja selle integreerimisel EU CSW-CERTEXiga tehtud märkimisväärsed edusamme. Kogu aruandeperioodi jooksul on koostöö liikmesriikidega olnud üks peamisi prioriteete. Tagamaks, et nende panus ja tagasiside

aitaksid kaasa süsteemi pidevale täiustamisele ja edukale rakendamisele, korraldati mitu töökoosolekut. Need toimusid nii kahepoolset kui ka kultuuriväärtuste digiteerimise projektirühmas.

Liikmesriikidelt saadud varajane tagasiside on olnud süsteemi täiustamisel hindamatu ning võimaldanud komisjonil tõhusalt probleeme lahendada ja ettepanekuid arvesse võtta. Sellel aruandeperioodil toimus neli ICG-süsteemi reaajas esitlust, mille käigus oli liikmesriikidel oluline roll tagasiside ja ülevaate andmisel. Liikmesriikide varajane kaasamine aitas koguda väärtuslikku tagasisidet prototüüpide ja funktsioonide kohta ning võimaldas tegelikel kasutusstenaariumidel põhinevaid korduvaid täiustusi. Selline koostöö põhinev lähenemisviis mitte ainult ei parandanud süsteemi kasutatavust, vaid edendas ka isevastutust.

Jätkusid edusammud ICG-süsteemi äriliste ja tehniliste küsimuste osas ning kirjeldusi kohandati vastavalt muutuvatele vajadustele. Nende kirjelduste ajakohastamisega tagati, et projekt jääb paindlikuks ja vastab muutuvatele nõuetele. Suurt tähelepanu pöörati süsteemi katsetamisele, et teha kindlaks ja ennetada võimalikke probleeme ning täiustada samal ajal kasutajakogemust ja vähendada pärast kasutuselevõttu tekkida võivate kriitiliste probleemide tõenäosust. Jätkuvalt olid prioriteediks EU CSW-CERTEXi süsteemiga integreerimiseks tehtavad jõupingutused, et tagada tollikontrolli eesmärgikohane toimimine vastavalt õigusaktides ette nähtud tähtajale 28. juuni 2025.

Komisjon on aruandeperioodil välja töötanud ka koolitusmooduleid uute impordieeskirjade ja ICG-süsteemi kohta ning ICG-süsteemi kasutusjuhendi. Koolitusmaterjalide kavandamine ja kasutusjuhendi väljatöötamine on märk soovist tagada projektiga, et lõppkasutajatel on olemas süsteemi tõhusaks kasutamiseks vajalikud teadmised ja ressursid. Koolitusmaterjalide jaoks töötatakse välja kaks moodulit: üks pädevatele asutustele ja importijatele ning teine tollile.

Märkimisväärsed edusamme tehti ka selleks, et töötada välja ICG andmekogu, mis sisaldab kolmandate riikide ekspordinõudeid käsitlevate õigusaktide profile. ICG-süsteemi nn raamatukogu funktsiooni eesmärk on aidata pädevatel asutustel, importijatel ja tollil olla kursis täpsete nõuetega kultuuriväärtuste seaduslikul eksportimisel kolmandatest riikidest. Selleks tehti ulatuslikke jõupingutusi malli täpsustamiseks ja täiustamiseks, tagamaks, et see kajastaks täpselt asjaomaseid kolmandaid riike käsitlevaid asjakohaseid õigusnorme ja muid olulisi üksikasju, ning koostati esimesed 12 profiili. Töö jätkub rohkemate riikide profiilide koostamisega tihedas koostöös Rahvusvahelise Muuseumide Nõukoguga (ICOM), eelkõige riikide puhul, mille kohta see organisatsioon on välja andnud punase raamatu.

Samal ajal on projekti eesmärk püsida kujunemisjärgus tehnoloogiat kasutades innovatsiooni esirinnas, uurides tehisintellektil põhinevate funktsioonide võimalikku integreerimist kultuuriväärtuste identifitseerimiseks.

Metoodika: ICG-süsteemi rakendamisel kasutatav lähenemisviis

ICG rakendamisel kasutatav metoodiline lähenemisviis on kombinatsioon erinevatest komisjoni talituste metoodikatest ja tavadest põhimõtete väljatöötamiseks, kvaliteedi tagamiseks ning süsteemi arendamiseks ja kasutuselevõtuks. Selles kontekstis võimaldavad korrapäraselt toimuvad sisekoosolekud ja esitlused arutada ja rakendada tegelikke

funktsioone, vältides liiga keerukaid näidiskavasid. Kohanduv planeerimine võimaldab ootustele ja muutustele kiiremini paindlikult reageerida.

Tulevastelt kasutajatelt tõhusa tagasiside saamiseks ja süsteemi nõuetekohaseks rakendamiseks kaasatakse seda soovivad liikmesriigid kohe, kui katseversioon on valmis. Selle koostööl põhineva lähenemisviisi eesmärk on:

sidusrühmade varajane kaasamine, et koguda süsteemi täiustamiseks kasulikke erinevaid vaatenurki ja teadmisi. Samal ajal korraldati kunstikunsti jaoks ulatuslik esitlus, mis oli just selle turuga kohandatud ning mille käigus tõsteti esile peamisi töövooge ja koguti ühtlasi asjakohast tagasisidet;

koostöö edendamine, et aidata kaasa töökindlale ja kasutajasõbralikule süsteemi loomisele;

varajane tutvustamine, et liikmesriikidel oleks võimalus tutvuda süsteemiga arendusprotsessi varases etapis, mis aitab neil mõista selle funktsioone ja eeliseid enne täieliku kasutuselevõtu kuupäeva.

Üldtasandi planeerimine

ICG funktsioonid liigitatakse eri kategooriatesse järgmiselt:

- „ICG põhifunktsioonid, millel on olemas alus süsteemis TRACES“: olulised funktsioonid, kus olemasolevaid funktsioone kasutatakse uuesti;
- „ICG põhifunktsioonid, millel puudub alus süsteemis TRACES“: põhifunktsioonid, mis tuleb nullist üles ehitada;
- „ICG funktsioonid, mis ei ole põhifunktsioonid“: olulised, kuid mitte hädavajalikud funktsioonid;
- „välisühendused“: välistel sisenditel põhinevad funktsioonid;
- „väljajäävad funktsioonid“: funktsioonid, mis ei kuulu ICG-süsteemi esimesse versiooni (nt tehisintellekt).

Üldine ülevaade kättesaadavuse eesmärkidest												
Kategooria	2022				2023				2024			
	1. kv	2. kv	3. kv	4. kv	1. kv	2. kv	3. kv	4. kv	1. kv	2. kv	3. kv	4. kv
A – põhifunktsioonid, TRACESi uuesti kasutamine												
B – põhifunktsioonid, uus arendus												
C – muud kui põhifunktsioonid												
D – välisühendused												

Tabel 1. Üldine ülevaade kättesaadavusega seotud eesmärkidest

Muudatuste taotlemine

Vastavalt muudatuste juhtimise protsessile registreeritakse muudatus selle kindlakstegemise korral muudatuste taotlemise nimekirjas. Samal ajal, kui arendustegevus edeneb ja sisemised arutelud käivad, on kindlaks tehtud mitu muudatust, mis tuleb 2.–4. tasandi ICG tegevusprotsesside mudelisse sisse viia. Seetõttu ajakohastatakse tegevusprotsesside mudelit ja BAC-dokumenti, et kajastada viimast muudatustega seisundit. Liikmesriike teavitatakse muudatustest, kuid seni ei ole muudatustel neile mingit mõju. Osana välisest läbivaatamisest

paluti liikmesriikidel 2024. aasta teises kvartalis ametlikult läbi vaadata kõik selle ajani tehtud muudatused ning anda vajaduse korral tagasisidet või teha märkusi. Liikmesriigid kiitsid muudatused heaks, olles saanud nende muudatuste kohta õigeaegselt teavet tänu eri foorumite kaudu loodud tihedale koostööle.

Koostoime väliste osalejatega

Aruandeperioodil tegi komisjon tihedat koostööd rahvusvaheliste organisatsioonidega, nagu UNESCO ja ICOM, et lisada ICG raamatukokku kvaliteetsed kolmandate riikide õigusaktide profiilid, eelkõige riikide puhul, mille kohta on välja antud punane raamat¹⁰.

Sisekoostöö

Tolli- ja tervishoiuküsimustega tegelevad komisjoni talitused, kes vastutavad mitme omavahel tihedalt seotud poliitikavaldkonna eest, teevad ulatuslikku koostööd. Talitused on koostöö tegevusraamistiku omavahel kokku leppinud ning aruandeperioodil seda pideva seire abil veelgi täiustanud.

Koostöö kultuuriväärtuste digiteerimise projektirühmaga

Komisjon on loonud kultuuriväärtuste digiteerimise tolliküsimuste projektirühma¹¹, mis on aruteluforum liikmesriikide tolliasutuste ja pädevate (kultuuri)asutuste ekspertidele, kellel on kogemusi pärandiga seotud küsimustes litsentsimisformaalsuste täitmisega, eelkõige digitaalselt. Rühm toetas rakendusakti ettevalmistamist ning aitab komisjoni talitustel määrata ICG-süsteemi funktsionaalsete kirjelduste jaoks kindlaks parameetrid ja üksikasjalikud kriteeriumid.

Praegu kuuluvad projektirühma¹² esindajad 15 liikmesriigist (AT, BE, BG, DK, DE, EE, EL, ES, FR, HU, IT, LV, NL, PT ja RO) ning see on seni kohtunud neli korda (aruandeperioodil 29. juunist 2023 kuni 28. juunini 2024).

Sellel aruandeperioodil uuris projektirühm peamiselt järgmisi küsimusi ja esitas nende kohta oma hinnangu:

- viidi läbi neli ICG-süsteemi esitlust; viimase (juuni 2024) jooksul oli liikmesriikidel võimalus katsetada ICG-süsteemi koolituskeskkonnas ning neid teavitati ka ettevõtjate eelregistreerimisest (et vältida registreerimistaotluste suurt sissevoolu vahetult enne kuupäeva, mil süsteem eeldatavasti kasutusele võetakse);
- ICG-süsteemi funktsiooni loomine, millega toetatakse kultuuriväärtuste ajutist importi, vabastades need litsentsinõuetest ärilise eesmärgiga kunstimestide raames, sealhulgas sellise mehhanismi loomine, mille alusel pädevad asutused saaksid kontrollida litsentsinõuetest vabastatud importi, ja hoiatusmehhanism juhuks, kui vabastuse tingimusi on rikutud;
- kolmandate riikide õigusaktide andmekogu malli kindlaksmääramine, et aidata ICG kasutajatel teha kindlaks kolmandate riikide ekspordinormid;
- halduskoostöö mooduli lõpuleviimine, mis võimaldab liikmesriikide pädevatel asutustel vahetada teavet ICGs hallatavate dokumentide kohta;

¹⁰ <https://icom.museum/en/resources/red-lists/>

¹¹ Kultuuriväärtuste digiteerimise tolliküsimuste projektirühm toimib aruteluplatvormina, kus osalevad riikide tolliasutuste ja pädevate (kultuuri)asutuste eksperdid – kellel on kogemused eelkõige digitaalsete kultuuripärandiga seotud litsentsiformaalsuste täitmisel –, et pakkuda tuge ICG-süsteemi arendamisega seotud tegevuses.

¹² Üksikasjalikum teave projektirühma volituste ja töö kohta on esitatud komisjoni esimeses eduaruandes [COM\(2020\) 342 final](#).

- koostöö liikmesriikidega seoses nende poolt nende territooriumil pädevateks asutusteks määratud talituste või osakondadega (ICG-süsteemi lisamiseks);
- ICG-süsteemi koolitusmaterjalide, sealhulgas ICG kasutusjuhendi väljatöötamine, et tagada kasutajate täielik varustatus süsteemi tõhusaks toimimiseks vajalike teadmiste ja oskustega;
- liikmesriikidelt saadud tagasiside arvessevõtt seoses konkreetsete töövoogudega, näiteks jagatud töövoog, osalise tagasilükkamise töövoog, e-tempel, importija deklaratsiooni väljastamine ärilise eesmärgiga kunstimesi ja sellega seotud ajutise impordi jaoks jne;
- koostöö ICG-süsteemi tulevasel tõlkimisel, et teha süsteem kättesaadavaks kõigis ELi keeltes ning tagada seega kaasavus ja juurdepääsetavus kõigile kasutajatele;
- liikmesriikidega konsulteeriti seoses ICG tulevase laiendamisega ekspordivaldkonnale¹³, et tagada nii Euroopa kui ka maailma kultuuripärandi võrdne kaitse. Mõned näited liikmesriikidega ekspordi teemal peetud konsultatsioonidest on järgmised: avatud litsentside väljastamise tava, digilahenduse olemasolu kultuuriväärtuste ekspordisertifikaatide käsitlemiseks, riikliku tasandi töövood jne.

Peale selle korraldas ICG-süsteemi arendajate meeskond aruandeperioodil seoses uute funktsioonide loomise ja süsteemi lisamisega esitluse kultuuriväärtustega seotud tolliküsimuste eksperdirühmale¹⁴ ja eksperdirühmale „Dialog kunstituruga“¹⁵, et saada tagasisidet uute funktsioonide rakendamise kohta. Kolm esitlust viidi läbi kultuuriväärtuste digiteerimise projektirühma raames ja neljas tollivaldkonna ärirühmale, võttes arvesse, kui oluline on tutvustada kõigile liikmesriikidele ja mitte ainult projektirühma liikmetele ICG katsekeskkonda.

5. VIIVITUSI PÕHJUSTAVAD RISKID

Risk 1 – töötajate jaotus

Komisjoni esialgse ettepanekuga ei nähtud ette IT-süsteemi loomist. Seetõttu ei eraldatud vastavalt vahendeid. Läbirääkimiste käigus ja kaasseadusandjate ettepanekul lisati aga määrusesse ICG-süsteemi loomine, milleks oli vaja sel hetkel ettenägematuid lisavahendeid. 2018. aasta detsembris toimunud lõplikel poliitilistel kolmepoolsetel kohtumistel hinnati, et selle kuueaastase projekti IT-arenduseks on vaja kaks täistööajaga administraatori ametikohta. Selle riski osaliseks maandamiseks määrati alates 2023. aasta neljandast kvartalist vastutava administraatori toetamiseks sisene PQTM-konsultant. Selle eesmärk on pakkuda lisatuge, arvestades, et nii administraator kui ka PQTM-konsultant tegelevad ICG-projektiga ainult osaliselt.

Piirangutest hoolimata on komisjon võtnud kohustuse viia projekt ellu ettenähtud aja jooksul, tagades vastavuse regulatiivsetele nõuetele. Õigusraamistikuga on ette nähtud, et kui süsteem on loodud, tuleb seda pidevalt hallata ja käitada. Seetõttu on pidev vahendite eraldamine nõuetekohase järelehoolduse jaoks hädavajalik. Toetuse andmise lõpetamine mõjutaks negatiivselt õiguslike nõuete täitmist.

¹³ Nõukogu määrus (EÜ) nr 116/2009 kultuuriväärtuste ekspordi kohta.

¹⁴ Komisjoni rühm, kuhu kuuluvad liikmesriikide tolli- ja kultuuriasutuste esindajad.

¹⁵ Komisjoni rühm, kuhu kuuluvad kunstistitu ühenduste, akadeemiliste ringkondade, rahvusvaheliste organisatsioonide ja muude sidusrühmade esindajad.

Spetsiaalse meeskonna säilitamine tagab olulise järjepidevuse ja võimaldab eksperditeadmisi nii koheseks toeks kui ka tulevasteks täiustusteks, tagades seeläbi kogu kultuuriväärtuste valdkonna jaoks pikaajalise usaldusväarsuse ja kohandatavuse, sealhulgas impordi ja tulevikus ekspordi puhul.

Riskimaandamise meetmed

Riski kohta on siseselt aru antud.

6. JÄRELDUSED

Käesolev eduaruanne on viimane, kuna ICG-süsteem saab töövalmis ja määrust (EL) 2019/880 hakatakse täielikult kohaldama alates 28. juunist 2025.

Käesoleva viienda eduaruandega hõlmatud perioodil ICG-süsteemi arendamiseks võetud peamised meetmed võib kokku võtta järgnevalt.

- Aruandeperioodil tehti ICG-süsteemi arendamisel ja selle integreerimisel EU CSW-CERTEXiga märkimisväärsed edusamme. Koostöö liikmesriikidega oli endiselt prioriteet, hõlmates varajast osalemist ICG-süsteemiga tutvumisel ja tagasiside andmisel, millel oli oluline roll süsteemi funktsioonide täiustamisel. Viidi läbi neli reaalajas esitlust, mis võimaldasid liikmesriikidel protsessis aktiivselt osaleda ning anda väärtuslikke teadmisi ja tagasisidet, mis tõi kaasa järkjärgulised täiustused ja parema kasutatavuse.
- Tihedas koostöös liikmesriikidega lepitati kokku ja viidi lõpule mitu ICG funktsionaalset kontseptsiooni, et tagada süsteemi valmisolek seadusega ettenähtud tähtaja jooksul.
- Suurt tähelepanu pöörati katsetele, et teha kindlaks võimalikud probleemid ja parandada kasutajakogemust, vähendades kriitiliste probleemide tõenäosust pärast kasutuselevõttu.
- Lisaks tehti edusamme ICG õigusaktide andmekogu (raamatukogu) jaoks kolmandate riikide profiilide väljatöötamisel, tehes ulatuslikke jõupingutusi malli täpsustamiseks, et täpselt kajastada ekspordi käsitlevaid õigusnorme ja muid peamisi üksikasju sihtriikide kohta.
- Aruandeperioodil pöörati tähelepanu ka terviklike koolitusmaterjalide, sealhulgas kasutusjuhendi väljatöötamisele, et tagada lõppkasutajate hea varustatus. Kavas on kaks koolitusmoodulit: üks pädevatele asutustele ja importijatele ning teine tollile.
- ICG-süsteemi tõlgete kavandamine tihedas koostöös liikmesriikidega, et tagada tehniliste terminite täpseks tõlkimiseks vajalikud keeleoskused ja kultuurialased teadmised.
- Integreerimine EU CSW-CERTEXi süsteemiga oli jätkuvalt esmatähtis, tagamaks, et tollil on seadusega ettenähtud tähtaja jooksul kontrolli eesmärgil kogu vajalik juurdepääs teabele. Tehakse jätkuvalt jõupingutusi süsteemi usaldusväarsuse ja kasutajate rahulolu suurendamiseks põhjaliku katsetamise abil, keskendudes võimalike probleemide kindlakstegemisele ja lahendamisele enne kasutuselevõttu.
- Halduskoostöö mehhanismi lõpuleviimine, mis võimaldab liikmesriikide pädevatel asutustel vahetada teavet ICG-süsteemis hallatavate dokumentide kohta.

I LISA. MITMEAASTANE STRATEEGILINE PLANEERIMINE

MASP-C tagab IT-projektide tõhusa ja sidusa juhtimise, kuna selles on esitatud nii strateegiline raamistik kui ka õigusaktides sätestatud tähtaegadeks saavutatavad vahe-eesmärgid. Tollipoliitika töörühmas osalevad liikmesriigid toetavad seda, tuginedes elektroonilise tolli koordineerimisrühma antud nõuandele ja kaubanduse kontaktrühmas kaubandusringkondadega peetud konsultatsioonidele. Liikmesriigid on elektroonilise süsteemi kavandamist arutanud ja selle heaks kiitnud ning seda on üksikasjalikult kirjeldatud MASP-C 2023. aasta uuenduse toimikus 1.18.

Tabelis 1 on esitatud MASP-C 2023. aasta uuenduse toimiku 1.18 väljavõtte kultuuriväärtuste impordi projekti planeerimisest.

<i>Tabel 1. MASP-C 2023. aasta uuenduse toimiku 1.18 väljavõtte</i>		
	<i>Vahe-eesmärgid</i>	<i>Eeldatav valmimiskuupäev</i>
1	Tegevusanalüüs ja tegevusmudel	
	– Projekti kirjelduse dokument	2020. aasta 4. kvartal
	– 3. tasand (kasutusnõuded – tegevusprotsesside mudel (BPM))	2021. aasta 3. kvartal
	– 4. tasand (funktsionaalsed nõuded – üksikasjalik tegevusprotsesside mudel (BPM))	2021. aasta 3. kvartal
2	Õigusnormid	
	– Praegused vastuvõetud sätted*	2019. aasta 2. kvartal
	– Tulevased vastuvõetavad sätted*	2021. aasta 2. kvartal
3	Projekti algatamise etapp	
	– Visioonidokument	2021. aasta 2. kvartal
	– Projekti alustamise otsus	2021. aasta 2. kvartal
4	IT-projekt	
	– Rakenduse ja teenuse kirjeldused	2023. aasta 2. kvartal
	– Tehnilised süsteemikirjeldused	2023. aasta 2. kvartal
	Ehitusetapp	
	– Tsentraliseeritud teenuste rakendamine	2024. aasta 3. kvartal
	– Teenuste integreerimine riiklike süsteemidega	Ei kohaldata
	– Riiklik rakendamine	Ei kohaldata
	Üleminekuetapp	
	– Kasutuselevõtt ja levitamine	2024. aasta 4. kvartal
	– Vastavuskatsed	2025. aasta 2. kvartal
5	Süsteemi toimimine	
	– Komisjon, liikmesriikide haldusasutused ja kauplejad	2025. aasta 2. kvartal
	– ELi mittekuuluvad riigid ja ELi-välised kauplejad (vajaduse korral)	Ei kohaldata
6	Rakendamise toetamine (koolitus ja teabevahetus)	
	– Keskelt välja töötatud koolitus ja teabevahetus	2024. aasta 4. kvartal
	– Riiklik koolitus ja teabevahetus	2024. aasta 4. kvartal

*Praegused sätted viitavad määrusele (EL) 2019/880.

**Tulevased sätted viitavad rakendussätetele, mis võetakse vastu vastavalt määrusele (EL) 2019/880.

Tabelis 2 on esitatud EU CSW-CERTEXi projekti väljavõte, keskendudes EU CSW-CERTEXi projekti komponendile 2, mis ühendab ICG-süsteemi selle süsteemiga.

<i>Tabel 2. MASP-C 2023. aasta uuenduse toimiku 1.13 väljavõte – EU CSW-CERTEXi projekti komponent 2</i>		
	<i>Vahe-eesmärgid</i>	<i>Eeldatav valmimiskuupäev</i>
1	Tegevusanalüüs ja tegevusmudel	
	– Projektkirjelduse dokument	2017. aasta I kvartal
	– Projektkirjelduse lisa	2023. aasta 4. kvartal
	– 3. tasand (kasutusnõuded – tegevusprotsesside mudel (BPM))	2024. aasta I kvartal
	– 4. tasand (funktsionaalsed nõuded – üksikasjalik tegevusprotsesside mudel (BPM))	2024. aasta I kvartal
2	Õigusnormid	
	– Praegused vastuvõetud sätted*	Kehtivad
	– Tulevased vastuvõetavad sätted*	2022
3	Projekti algatamise etapp	
	– Visioonidokument	2017. aasta 3. kvartal
	– Projekti kavand ¹⁶	2023. aasta 4. kvartal
	– Projekti alustamise otsus	2023. aasta 4. kvartal
4	IT-projekt	
	– Rakenduse ja teenuse kirjeldused	2024. aasta 2. kvartal
	– Tehnilised süsteemikirjeldused	2024. aasta 2. kvartal
	Ehitusetapp	
	– Tsentraliseeritud teenuste rakendamine	2024. aasta 3. kvartal
	– Teenuste integreerimine riiklike süsteemidega	Alates 2024. aasta 4. kvartalist
	– Riiklik rakendamine	Alates 2024. aasta 4. kvartalist
	Üleminekuetapp	
	– Kasutuselevõtt ja levitamine	2024. aasta 4. kvartal
	– Vastavuskatsed	Alates 2024. aasta 4. kvartalist
5	Süsteemi toimimine	
	– Komisjon, liikmesriikide haldusasutused ja kauplajad (NB! See on toimimiskuupäev komisjoni jaoks, liikmesriigid teevad vastavuskatseid alates 2020. aasta 2. kvartalist)	2025. aasta I kvartal
	– ELi mittekuuluvad riigid ja ELi-välised kauplajad (vajaduse korral)	Ei kohaldata
6	Rakendamise toetamine (koolitus ja teabevahetus)	
	– Keskelt välja töötatud koolitus ja teabevahetus	Ei kohaldata
	– Riiklik koolitus ja teabevahetus	Ei kohaldata

*Praegused sätted viitavad määrusele (EL) 2019/880.

**Tulevased sätted viitavad rakendussätetele, mis võetakse vastu vastavalt määrusele (EL) 2019/880.

¹⁶ Asendab visioonidokumendi vastavalt komisjoni PM2/Agile-metoodikale.

II LISA. PROJEKTI PÕHIETAPID JA OLULISTE VAHE-EESMÄRKIDE AJAKAVA

